Efendimiz'in (sas) Sevgilisi

Hz. ÂİŞE

Radiyallahu Anhâ

فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ
كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ

"Âişe'nin diğer kadınlara üstünlüğü, tirit yemeğinin diğer yemeklere olan üstünlüğü gibidir"

(Buhârî, *Kitabü'l-Enbiya*, 27)

"Resûlullah (sas) hayatı boyunca ne bir hanımına, ne bir cariyesine, ne de bir hizmetçisine bir fiske dahi vurmadı, kötü bir söz söylemedi, onları rencide etmedi."

Hz. Âişe (ra)

(Ebû Dâvûd, Edeb, 4)

Adı	Âişe bint Ebi Bekir
Anlamı	Yaşayan ve ömür süren
Künyesi	Ümmü Abdullah/*Abdullah'ın annesi*
Lakabı	Haliletü Resûlullah (sas)/*Resûlullah'ın (sas) sevgilisi*
	Hümeyra/*Pembe yanaklı*
Baba Adı	Ebû Bekir b. Ebî Kuhafe
Anne Adı	Ümmü Ruman bint Âmir
Kabilesi	Teymoğulları/Mekke
Doğum Yeri	Mekke
Doğum Yılı	N. Öncesi, 5/Miladî, 605
İslam'a Girişi	Çocukluktan itibaren
Sohbet Süresi	23 yıl
Rivayeti	2210
Eşi/Eşleri	Cübeyr b. Mut'im (nişanlı)
	Muhammed b. Abdullah (sas)
Vefat Yeri	Medine/Baki Kabristanlığı
Vefat Yılı	Hicrî, 58/Miladî, 678
Vefat Yaşı	74

Efendimiz'in (sas) Sevgilisi Hz. ÂİŞE
(Radiyallahu Anhâ)

Allah'a (cc) hamd, Resûlü'ne salât ve selam, hayat defterinin sayfalarını çevireceğimiz anaların anası Hz. Aişe annemize de selam olsun.

82 İl 82 Sahâbî projesinin, 20. yıldızı, Nübüvvet evinin sultanlarından biri olan Hz. Aişe annemizdir. Elhamdullilah, bugün 20. Programda, Niğdeli kardeşlerimle beraber Hz. Aişe diyeceğiz ve onun hayatını biraz olsun anlamaya çalışacağız. Onun hayatı ile hayatlarımızı yeniden tamir etmeye, adımlarımıza yeniden ayar çekmeye, sorumluluklarımızı hatırlayıp kendimize gelmeye gayret edeceğiz.

Hz. Aişe ve Niğde

Niğde'de Hz. Aişe'nin seçilmesinin birkaç sebebi var. Bunlardan biri, projenin ilk programı Adana'da yapılmıştı, ilk olmasından dolayı sahâbenin dibacesi, besmelesi, serlevhası olan Hz. Ebû Bekir orada anlatılmıştı. Babasına yakın bir yerde Aişe annemiz diyelim dedik, bundan dolayı Niğde'de Hz. Aişe'yi seçtik. İkinci bir neden ise, Niğde'nin Ortaçağ İslâm Tarihi kaynaklarında adı Maşukiyye'dir. Maşukiyye'nin anlamı, çok sevilen ve gönül çelen demektir.[1] Aişe anamız demek, Resûlullah (sas) tarafından çok sevilen ve O'nun (sas) gönlünü çelen bir anne demekti. Böyle olunca da Niğde'de Hz. Aişe demek istedik. Allah hayırlara vesile kılsın ve o büyük İslâm annesinin ve hanımının hayatından bizleri nasiplendirsin.

[1] Mustafa Oflaz, "Niğde", *DİA*, XXXIIII, 92.

Nasıl bir sahâbînin hayat defterinin başındayız anlayabilmemiz için size tabiîn neslinin büyük isimlerinden birinin bir sözünü aktaracağım. Sözünü aktaracağım isim onlarca sahâbîye talebelik yapmış biri... Sözünü aktaracağım isim Hz. Aişe'nin en gözde talebelerinden biri... Onunla Aişe annemiz arasında öyle bir sevgi bağı var ki yıllar sonra evlenip bir kız çocuğu sahibi olunca hemen hiç düşünmeden kızına hocasının ismi olan Aişe ismini vermiş, kendisi de bundan dolayı Ebû Aişe künyesini almış... Bahsettiğim âlim Mesrûk b. Ecda'dır. (v.63/683) [2]

Mesrûk b. Ecda bir sözünde der ki: *"Ben Efendimiz'in (sas) ashâbının birçoğunu gördüm ve onlarla beraber zaman geçirdim. Onların hali aynen şuna benzer: Hani susuzluktan sinesi çatlayan toprağa yağmur yağar da o toprak alabildiğince suyu içerisine alır, gerisi ise tertemiz bir halde toprağın üstünde kalır. Sonra o kalan su, suya ihtiyacı olan canlılardan birini, ikisini, onunu, yüzünü sular. Hatta onlardan bazılarının üstlerindeki su arzın tamamını yetecek gibi olur. İşte sahâbe nesli böyle bir nesildir. Onlar Efendimiz'den (sas) aldıkları mesajları önce içlerine almış, o mesajları içselleştirmiş, sonra da durumlarına göre ümmeti o mesajlarla sulamışlar yani nasiplendirmişlerdir."* [3]

Siz bu söz üzerinden bugün nasıl bir annemize konuk olacağız anlayın.

Öyle Birine Misafir Olacağız ki...

Öyle birine misafir olacağız ki Kur'an'ı ve Sünneti onun kadar içselleştirip, onun kadar anlayan çok az isim var ashâb içerisinde...

Öyle birine misafir olacağız ki onun vahyin suyu ile sünnetin iksiri ile sulamadığı zaman ve mekân yok, ilk günden bu tarafa milyonlarca mü'mini ve mü'mineyi sulayıp, nasiplendiren birisi...

Öyle birine misafir olacağız ki Kur'an'ın her sûresini, her ayetini, hatta her harfini en ince detaylarına kadar bilen birisi...

[2] Bkz. İbn Sa'd, *Tabakât,* VIII, 178-187; Bünyamin Erul, "Mesrûk b. Ecda", *DİA,* XXIX, 336-337.
[3] Zehebî, *et-Tefsir ve'l-Müfessirûn,* I, 36.

Öyle birine misafir olacağız ki iffeti, namusu Kur'an tarafından tescillenmiş,[4] hakkında onlarca ayet nazil olmuş,[5] kendisi ise onlarca ayetin sebeb-i nüzûlü[6] olmuş,[7] Cebrail Hücre-i Saâdet'e gelince onun hanesine gelmiş, selam getirmiş, selamı işitmiş biri... [8]

Öyle birine misafir olacağız ki Resûlullah'ın (sas) hayatının her karesine ondan daha fazla vakıf biri yok... Belki Efendimiz'in (sas) hanesine, Medine döneminde girdi doğru ama merak ve dikkati ile Mekke dönemine ait en önemli şeyleri bize öğreten yine o... Dolayısı ile o Efendimiz'i (sas) yansıtan bir ayna, hücre-i saâdet ile o gün Hicaz ahalisi ve arasında, bugün çağlar arasında bir köprü olmuş biridir o...

Öyle birine konuk olacağız ki Efendimiz'in (sas) kutlu sözlerinden tam 2210 tanesini bize ulaştırmıştır o... [9] Onun diğer annelerimizden en büyük farklarından biri de rivayetlerinin bu düzeyde olmasıdır. Aişe annemiz 2210 hadis rivayet ederken, onu ikinci sırada takip eden annemiz Ümmü Seleme'dir, onun rivayetleri ise 378'dir. [10] Sadece bu fark bile Aişe annemizin konumunu anlamamız açısından çok mühimdir.

Öyle birine konuk olacağız ki o sahâbenin en âlimlerinden, en fakihlerinden, en müçtehitlerinden ve dirayetlilerindendir. Düşünebiliyor musunuz; Ebû Hureyre gibi, Abdullah b. Ömer gibi, Abdullah b. Abbâs gibi her biri sahasında bir dağ, bir dev olan bu isimlerin yanlışlarını düzeltmiş, onlara işin doğrusunu göstermiştir. Merak eden Zerkeşi'nin *el-İcâbe li îrâdi mâ'stedrekethu Â'işe alâ's-Sahâbe* isimli kitabına baksın orada Hz. Aişe'nin

[4] Nûr 24/11, 12.

[5] Nûr 24/1-26; Ahzab 22/28, 29; Tahrim 66/1-3.

[6] Teyemmüm ayeti olan Nisa Sûresi, 43. ayetin sebeb-i nüzulüne Hz. Aişe annemiz vesile olunca, ensârın büyüklerinden Useyd b. Hudayr, Hz. Ebû Bekir'e şöyle dedi: "Ey Ebû Bekir ailesi! Bu sizin ilk bereketiniz değil ki? Siz nice bereketlere vesile oldunuz!..." Buhârî, *Teyemmüm*, 1; Müslim, *Hayz*, 108.

[7] Bakara 2/158, 224; Nisâ 4/43, 85, 89, 112; Maide 5/6; Hucurât 49/11; Mücâdele 58/8.

[8] Hz. Aişe annemiz anlatıyor: "Resûlullah (sas) bana: *'Şüphesiz ki Cibril sana selam söylüyor!'* deyince, ben de: 'Allah'ın selamı ve rahmeti onun üzerine olsun!' karşılığını verdim." İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 68.

[9] İbn Hazm, *Cevâmiu's-Sîre*, s. 257.

[10] İbn Hazm, *Cevâmiu's-Sîre*, s. 258.

onlarca rivayet ve fetvaya nasıl karşı çıkıp, yanlış ve eksik anlayışları düzelttiğini göreceksiniz. [11]

Öyle birine konuk olacağız ki yine size Mesrûk b. Ecda'nın başka bir sözünü aktarayım: *"Aişe annemiz, Allah'ın sevgilisinin sevgilisi idi."* [12] Yani o, Hz. Ali'nin ifadesi ile *"Haliletü Resûlillah/Resûlullah'ın Sevgilisi"* idi.[13] Hz. Hatice annemizden sonra, Efendimiz'in (sas) dünyasında bambaşka bir yeri olan bir annemiz idi.

Öyle birine konuk olacağız ki 23 yıllık nübüvvet tarihinin tamamını, 2,5 yıl babası Hz. Ebû Bekir'in hilafet günlerinin tamamını, 10,5 yıl Hz. Ömer'in hilafet günlerinin tamamını, 12 yıl Hz. Osman'ın hilafet günlerinin tamamını, 5,5 yıl Hz. Ali'nin hilafet günlerinin tamamını yaşamış ve şahit olmuş birisi o...[14]

Dolayısı ile Hz. Aişe demek, tefsir, hadis, fıkıh, akaid, kıraat demek olduğu gibi; Hz. Aişe demek, siyer, meğazi ve tarih demektir. Bugün siyer ilminin ilk üstadı kabul edilen Urve b. Zübeyr, Aişe validemizin yeğenidir; Hz. Aişe onun teyzesidir, dolayısı ile Urve, bu yakınlıktan dolayı onun yanından bir ömür ayrılmamış ve nice tarihi bilgiyi bize aktarmıştır. [15]

Allah aşkına böyle bir ismi, birkaç sayfa içerisinde anlatmak mümkün müdür? Hz. Aişe'yi tüm boyutları ile anlatmak imkân dahilinde midir? Elbette değildir. Bundan dolayı biz burada Hz. Aişe'nin hayatının sadece bir bölümünü o da yine her boyutu ile değil ancak zamanın kifayet ettiği kadarı ile anlatmaya çalışacağız.

Aişe Annemiz Nasıl Bir Eştir?

Aişe annemizin hayatının hangi alanını burada aktaralım diye epey gayret sarfettim.

---

[11] Zerkeşî, *el-İcâbe*, s. 67-161.
[12] İbn Sa'd, *Tabakât*, VIII, 178-187.
[13] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 64; Zehebî, *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*, II, 177.
[14] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 57-83; İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, 2573-2576; İbn Esîr, *Usdü'l-Ğâbe*, VII, 186-189.
[15] Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, VI, 67; Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliya*, II, 50; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, IX, 242.

Dedim ki *Sıddık'ın kızı Sıddıka*[16] diyeyim ve annemizin babası Hz. Ebû Bekir ile ilişkilerini, nasıl sıdk ortamında yetişip, geliştiğini anlatayım, ama sonra bundan vazgeçtim.

Huri kızı Aişe diyeyim, Efendimiz'in (sas) beyanı ile **"Her kim cennetten yeryüzüne inmiş bir hanıma bakmak istiyorsa Ümmü Ruman'a baksın"** [17] deyip, değer ve kıymetine işaret ettiği annesi üzerinden anne-kız ilişkilerini size anlatayım dedim, sonra ondan da vazgeçtim.

Yiğitlerin kardeşi Aişe diyeyim dedim; hicretin nazlı kızı ve *Zatu'n-Nitakeyn* lakablı Esma'ya, kahramanlığı dillere destan olan Abdurrahman'a, Taif kuşatmasında yaralanıp şehit düşen Abdullah'a, yiğit oğlu yiğit Muhammed'e olan kardeşliğini anlatayım, onlarla münasebetlerine dair size bir şeyler söyleyeyim dedim, sonra ondan da vazgeçtim.

Ümmetin Annesi Aişe diyeyim dedim ve size Efendimiz'in (sas) beyanı ile **"Dininizin yarısını,** [başka bir gün] **üçte birini şu Hümeyra'dan alın"** [18] deyip bize işaret ettiği ve gerçekten ümmete analık yapıp, ilim, irfan, dirâyet, hikmet konusunda çok önemli şeyler öğreten Aişe annemizi bu yönü ile anlatayım dedim, sonra ondan da vazgeçtim.

Bu dediklerim ve daha saymadığım farklı birçok alan gerçekten önemlidir ve anlatılmaya, anlaşılmaya değerdir. Ben bugün size bunları değil de her gün biraz daha yıprattığımız karı-koca ilişkilerine ideal bir örnek olması açısından, annemizin hanımlığı üzerinden bir şeyler anlatmak istiyorum.

Aişe annemiz nasıl bir eşti? Efendimiz (sas) ile nasıl bir münasebeti vardı? Aralarında var olan sevginin boyutu neydi? Bugün biz onların sevgisinden, onların hanımlara, beylere örnekliğinden ne kadar istifade edebiliriz? Bunlara dair bazı bilgileri sizlerle paylaşacağım.

[16] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 66.
[17] Hâkim, *el-Müstedrek*, 3/538; İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 299.
[18] Şevkânî, *el-Fevâidü'l-Mecmûa*, I, 399.

Evliliğe Giden Yol

Bilindiği üzere, Efendimiz (sas) 25 yaşlarına kadar evlenmedi. 25 yaşında kendinden 15 yaş büyük ve kendinden önce iki kez evlenip, iki erkek, bir kız üç çocuk doğurmuş olan, Mekke'nin zengin, güzel ve soylu bir hanımı olan Hz. Hatice annemiz ile evlendi. Bu evlilik 15 yıl nübüvvetten önce, 10 yıl nübüvvetten sonra olmak üzere tam 25 yıl sürdü.[19] Efendimiz'in (sas) nazarında Hatice annemizin yeri hep farklı oldu. Hatta şöyle bir cümle kullanalım mesele daha iyi anlaşılsın: *"Aişe annemiz hücre-i saâdete giren 12 hanımdan hep bir adım öndeydi; ama Hatice annemiz, Hz. Aişe'den hep bir adım öndeydi; vefatından sonra bile bu böyleydi."*

Hatice annemiz vefat edince, Efendimiz (sas) iki yıl dul kalmıştı. Bu süre zarfında evlenmeyi düşünmeyen Efendimiz, başta Müslim olmak üzere birçok kaynaktan öğrendiğimize göre bir gün bir rüya görmüştü. Rüyasında bembeyaz, başka bir zaman yemyeşil ipekten bir elbise içerisinde bir hanımı Cebrail, Efendimiz'e (sas) göstermiş: "Bu senin dünya ahiret eşindir" demiş, Efendimiz (sas) yüzü kapalı bu hanımı çok merak etmiş, varıp yanına yüzünü açınca, onun Ebû Bekir'in kızı Aişe olduğunu görmüştü. Bu rüya birkaç kez tekrar etmesine rağmen, Efendimiz (sas) hiç kimselere bir şey dememiş, yıllar sonra Aişe annemiz ile evlenince ona bunu anlatmış, o da büyük bir sevinç ile bize bu rüyayı nakletmiştir. [20]

Efendimiz (sas) bu ruh halinde iken çok sevdiği sahâbîlerden biri olan Osman b. Maz'ûn'un hanımı Havle bint Hâkim bir gün yanına gelmiş: "Ya Resûlullah! Artık evlenmeyi düşünmüyor musun?" demiş, Efendimiz (sas): **"Haticemin üzerine mi?"** diye karşılık vermiş, Havle ısrar edince de: **"Peki, kiminle evleneyim?"** diye sormuştu. Efendimiz'den (sas) bu cevabı bekleyen Havle validemiz demişti ki: "Sen bana söyle bekâr birini mi istersin dul birini mi?" Efendimiz Havle'den bu cümleyi duyunca onun hazırlıklı olduğunu anlamıştı; bunun üzerine demişti ki: **"Söyle bakalım bekâr kim, dul kim?"** Havle validemiz demişti ki: "Bekâr senin arkadaşın Ebû Bekir'in kızı Aişe,

[19] Muhammed Emin Yıldırım, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 104-105.
[20] Buhârî, *Menâkıbü'l-Ensâr*, 42; Tirmizî, *Menâkıb*, 62.

dul ise kocasını Habeşistan hicretinde kaybedip, Mekke'ye dul olarak dönen Sevde bint Zem'â?" Efendimiz (sas) iki isminde uygun olduğunu gördü. Yüreğinden geçen Sevde validemiz ile hemen evlenmek, daha yaşı küçük olan Aişe ile de nişanlanmaktı. Bundan dolayı dedi ki: **"Öyleyse konuş bakalım onlarla, ne diyecekler!"** [21]

Hz. Aişe Annemizin Yaşı

Burada bir noktaya dikkatlerinizi çekmek isterim. Biliyorsunuz öteden beri Aişe annemizin evlilik yaşı tartışılır durur. Büyük çoğunluğa göre nişanlandığında 6 yaşında, evlendiğinde 9 yaşlarındadır.[22] Öncelikle şunu söyleyelim ki eğer böyle olsaydı ve Efendimiz (sas) 5-6 yaşında bir kız ile evlenseydi, biz bir mü'min olarak bunu sorgulamaz, bu konuda şu an modern dünyanın bize telkin ettiği bazı düşüncelerden etkilenerek asla konuşmazdık. Ancak bu konuda yaptığımız araştırmalara göre Aişe annemiz nişanladığında 15-16 evlendiğinde 18-19 yaşlarındadır.Biraz teknik bir konu olan bu mevzuya, burada fazlaca girmeden, bazı verileri sizlerle paylaşmak istiiyorum.

Diri diri kız çocuklarını toprağa gömen cahiliye Arapları genel itibari ile kız çocuklarının yaşlarını tutmazlardı. Toplumun tüm kınamasına rağmen kızlarını gömmeyip onları büyütenler, çocukları buluğa erdiklerinde Dâru'n-Nedve'de bir tören düzenler ve kızlarının artık büyüdüğünü halka ilan ederlerdi. Eğer bu uygulamayı esas alırsak, Hz. Aişe'nin 9 yaşında evlendiği iddiasını, "9 yıldır ay hali görüyordu" şeklinde anlamak gerekecektir. 9 yıldır ay hali görmesi ve bir 9 yılda çocukluk dönemini dikkate alınca, Hz. Aişe validemiz evlendiğinde 18 yaşlarında bir genç kız olduğu anlaşılacaktır.[23]

Hz. Aişe validemiz yıllar sonra Mekke'nin ilk dönemlerinde inen bir sûre olan, Kıyamet Sûresi'nin iniş zamanı sorulduğu zaman: *"Ben Mekke'de sokaklarda oynayan bir çocuk iken Kıyamet saatinin dehşetini anlatan şu ayetler*

[21] İbn Esîr, *Usdü'l-Ğâbe,* VII, 93,94.
[22] İbn Sa'd, *Tabakât,* X, 57.
[23] İbn Hişam, *es-Sîre,* I, 174.

(Kamer Sûresi, 54/46) nazil oldu" [24] diye cevap vermesi, onun yaşını tespit etmemiz açısından önemli bir işarettir. Bu sûrenin nübüvvetin 3. ya da 4. yılında nazil olduğunu hatırlarsak, Aişe validemizin de oyun oynayacak ve dile getirilen sûreyi aklında tutacak bir yaşta olması gerektiğini de dikkate alırsak; o günlerde en az 6–7 yaşlarında olması icap edecektir. Hz. Aişe'nin Efendimiz (sas) ile evliliğinin nübüvvetin 13. yılında gerçekleştiğini hatırlarsak, demek ki bu evlilik Kamer Sûresi'nin nazil olmasından yaklaşık 10 yıl sonra olduğunu kabul etmek zorunda kalacağız. Böyle olunca da Aişe validemizin evlendiği zaman yaşının en az 17 ya da 18 olduğu anlaşılacaktır.

Birçok tarihi kaynak Aişe validemiz ile ablası Esma arasındaki yaş farkının 10 olduğunu söylerler.[25] Hicretin 73. yılında 100 yaşında vefat etmiş olan büyük İslâm kadını Hz. Esma hicret sırasında, 27-28 yaşlarında idi. Eğer o bu yaşlarda idiyse ve Aişe validemizden de 10 yaş büyük idiyse, demek ki Hz. Aişe'de hicret sırasında 18 yaşlarında idi.

Bugün hadis kitaplarımızda yer alan ve Hz. Aişe validemizin Mekke yıllarıyla ilgili olarak anlattığı bazı rivayetler, onun yaşını tespit edebilmemize yardımcı olacak niteliktedir. Bunlardan birkaçına değinirsek, mesela; risâletten kırk yıl önce gerçekleşen ve tarih belirlemede bir ölçü olarak kabul gören Fil hadisesinden geriye kalan iki kişiyi Mekke'de dilenirken gördüğünü söylemesi; [26] Mekke'nin en sıkıntılı günlerinde Allah Resûlü'nün (sas) sabah-akşam kendi evlerine geldiğini ve bu sıkıntılara dayanamayan babası Hz. Ebû Bekir'in de Nübüvvetin 5. veya 6. yılında Habeşistan'a hicret teşebbüsünde bulunduğunu detaylarıyla birlikte anlatması; [27] ilk defa namazın ikişer rekât farz kılındığını, mukim olanlar için daha sonraları onun dört rekâta çıkarıldığını, ancak sefer durumlarında yine iki rekât olarak bırakıldığını ifade etmesi gibi rivayetler [28] onun yaşı konusunda bize ipuçları verecek niteliktedir.

[24] Buhârî, *Fezâilü'l-Kur'ân*, 6.
[25] Nevevî, *Tehzîbü'l-Esmâ*, II, 597; Hâkim, *el-Müstedrek*, III, 635.
[26] İbn Hişam, *es-Sîre*, I, 176; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, II, 214.
[27] Buhârî, *Salât*, 70; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, VI, 198.
[28] Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, II, 285-286.

Hz. Aişe validemizin doğum tarihindeki ihtilafların bir benzeri vefat tarihinde de görülmektedir. Ama biz bazı detayları ve rivayetler arasındaki ilişkileri dikkate alırsak, onun hicrî 58. yılda, 74 yaşlarında vefat ettiğini kabul edebiliriz. Eğer o 74 yaşında vefat etti ise, Efendimiz'den (sas) sonra 48 yıl dul olarak yaşadı ise, Allah Resûlü ile evliliği de 9 yıl sürdü ise; demek ki Aişe validemiz, Efendimiz Daru'l-Bekâ'ya hicret ettiğinde 26, evlendiğinde ise 17–18 yaşlarında idi.

İşte burada ancak birkaçına yer verebildiğimiz delilerden anlaşılacağı gibi, bilinenin aksine Hz. Aişe validemizin evlilik yaşı 9 veya 10 değil, 18'dir.

Havle bint Hâkim'in Uğraşıları

Havle validemiz, Efendimiz'den (sas) aldığı izin ve yetki ile önce Sevde validemize gelmiş, durumu ona açmış Sevde validemiz sevincinden diyecek bir şey bulamayarak bu büyük teklifi kabul etmiş ve hücre-i saâdetin, Hatice annemizden sonraki ikinci sultanı olmuştu.[29] Teklif Ebû Bekir'in evine gidince, Sıddık'ın evinde üç problem ortaya çıkmıştı. Neydi bu problemler?

Birincisi: Evde o gün için yaşı 25'lere varan Esma validemiz vardı ve halen bekârdı. Onun bekâr olmasının sebebi ise Esma validemizin güzel olmamasından kaynaklanmıyordu. Müslüman olunca, müşrikler birçok şeye ambargo koydukları gibi kız alış verişine ambargo uygulanmış, Müslümanların büyük bir kısmı da o günler Habeşistan'a hicret ettikleri için Esma validemiz bir türlü evlenememişti. Hz. Ebû Bekir, bir baba hassasiyeti ile Esma dururken, Esma'dan 10 yaş küçük diğer kızını evlendirmek istemiyordu. Ama isteyen Efendimiz (sas) olunca akan sular duruyor, herkes bu evliliğin farklı hikmetleri olduğu bilincinde oldukları için itiraz kapıları kapanıyordu. Biliyorsunuz Aişe validemizin Efendimiz (sas) ile nişanlanmasından sonra Esma validemiz Zübeyr b. Avvam ile evlenecekti. [30]

İkincisi: Efendimiz (sas) 20, Hz. Ebû Bekir 18 yaşlarında iken Abdullah b. Cüd'an'ın evinde başlayan dostlukla aralarında bir kardeşlik kurulmuş,

[29] Muhammed Emin Yıldırım, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 102-103.
[30] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 269.

hep birbirlerine 'kardeşim' diye hitap etmeye başlamışlardı. Hz. Ebû Bekir işin başında bir tereddüt geçirdi. *"Resûlullah bana kardeşim diyor, öyleyse nasıl benim kızım ile evlenecek!"* Bu tereddüt Efendimiz'e (sas) ulaşınca, Efendimiz (sas) o kardeşliğin neseb/soy değil, din kardeşliği olduğunu bununda evliliğe engel olmadığını beyan edecekti. [31]

Üçüncüsü: Hz. Aişe annemiz beşik kertmesi denilen bir şekilde Mekke'nin tanınmış adamlarından biri olan Mut'im b. Adiyy'in oğlu Cübeyr b. Mut'im ile sözlenmişti. Hz. Ebû Bekir, Mut'im'e söz vermiş ama bu sözün üzerinden neredeyse 10 yıl geçmiş, İslâm geldikten sonra Mut'im artık bu iş hakkında konuşmaz olmuştu. Şimdi Efendimiz (sas) Hz. Aişe'ye talip olunca, sıddıkiyet makamının âbidesi olan Hz. Ebû Bekir verdiği sözü bozan taraf olmamak için önce Mut'im'den bu iş hakkında ne düşündüğünü öğrenmek istemişti. Gidip meseleyi ona açınca, Mut'im'in hanımı, bu işten vazgeçtiklerini söylemişti. Hz. Ebû Bekir sevinçle eve dönmüş ve Havle'ye bu işin olacağını söylemişti. [32]

Problemler, engeller ortadan kalkınca Efendimiz (sas) Aişe annemiz ile nişanlanmış, 500 dirhem mihr karşılığında,[33] düğünü ileride yapmak üzere Nübüvvettin 11. yılı Şevval ayında peygamber hanesinin 3. sultanı olmuştu. [34]

Medine Yılları

Hicret olup Medine'ye gelinince, Mescid-i Nebevî'nin inşası devam ederken Efendimiz, Sevde validemizle Ebû Eyyüp el-Ensârî'nin evinde misafir olarak kalıyordu. Mescid bitip, Efendimiz'e (sas) ait önce bir, sonra iki oda yapılınca düğün oluyor ve Aişe annemiz Hücre-i Saâdet'e hicretin ilk senesinde tam ayını da vereyim, hicretin üzerinden 7 ay geçmişken, yine bir Şevval ayında o eve gelin olarak gidiyordu. [35]

---

[31] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 58; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 181.

[32] İbn Esîr, *Usdü'l-Ğâbe*, VII, 93, 94; Zehebî, *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*, IV, 422.

[33] İbn Mace, *Nikâh*, 13.

[34] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 58.

[35] Hz. Aişe annemiz şöyle diyor: "Resûlullah (sas) benimle Şevval ayında evlendi ve Şevval ayında zifafa girdi. Resûlullah'ın (sas) hangi hanımları onun yanında benden daha fazla kısmet sahibidir-

Ayı özellikle belirtik, çünkü Aişe annemiz de belirtmiş. Bizde halen Anadolu'nun bazı yerlerinde var olan bir yanlış anlayış var ya: "İki bayram arasında düğün uğursuzluktur" diye, aynı yanlış anlayış Medine'de de var.[36] Ensâr'dan bazı hanımlar bunu söyleyince Aişe annemiz diyecek ki: *"Resûlullah benimle bir Şevval ayında nikâhlandı ve yine bir Şevval ayında düğün yaptı. Söyler misiniz bizim evliliğimizden daha hayırlı bir evlilik mi var?"* [37]

9 yıl sürecek bir evlilik hem de ne evlilik? Acısıyla tatlısıyla fakirliğiyle zenginliğiyle, kavgasıyla barışıyla, sevinciyle hüznüyle örnek olan bir evlilik... Şimdi ben bunları deyince siz demiyorsunuz değil mi peygamberin evinde kavgamı olur, acılık mı olur? Olmaz mı? Peygamber'in evi olsa bile onlar da birer insan, dolayısı ile onların evinde de herkesin evinde olan bazı hadiseler yaşanabilir. Bundan dolayı evlilik deyince öyle birilerinin gösterdiği gibi toz-pembe bir hayat yoktur. Evlilik dediğiniz şey bir ibadettir, hangi ibadetin külfeti yok ki evliliğin de olmasın. Dolayısı ile bu meseleyi hayali şeylerden hakikate taşımamız gerekir, beklentilerimizi makul bir noktaya getirerek Saâdeti elde etmemiz gerekir. İşte Peygamber'in evi bize bunu da öğretir.

Bakın o evden bazı tablolar aktaracağım sizlere, ne olur iyice anlamaya çalışalım ve kendi dünyamızı o güzel dünya ile kıyas ederek, muhasebesini yapalım.

Aişe Annemizin Efendimiz'e (sas) Olan Sevgisi

Aişe annemiz her kadın gibi eşini çok seviyor ve O'nu başkalarından kıskanıyordu. Ama Aişe annemizin imtihanına bakar mısınız? Hücre-i Saâdet'e ilk geldiği zaman bir Sevde vardı, bir de kendisi... Efendimiz (sas) bir gün Sevde validemizin yanında gecelerdi, bir gün Aişe validemizin... Bazen Aişe annemiz Sevde validemizin gönlünü alır, onun sırasını da kapardı. Ama gün geldi o eve, Hafsa girdi, Ümmü Seleme girdi, Zeyneb bint Cahş girdi, Safiyye girdi, Meymune girdi, girdi de girdi ve Aişe annemiz 9 günde bir

ler ki? Resûlullah (sas) Şevval ayında zifafa girmekten hoşlanırdı." İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 58.

[36] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 60.

[37] Müslim, *Nikâh*, 73.

Efendimiz (sas) ile baş başa kalmaya başladı. Buna rağmen bazen çok sıkıntı çekse de Peygamber evine hanım olmanın sorumluluğu altında hep inledi durdu. Çok zor bir imtihandı, ama o bu imtihanı yüzünün akı ile tamamladı. Efendimiz (sas) vefat ettiğinde 28 yaşlarında idi, ondan sonra 46-47 yıl dul olarak yaşayacaktı, o günlerde de hep kendisine yakışır bir kamet ortaya koyacaktı. [38]

Sıranın bir gün Aişe annemizde olduğu gecelerde, gecenin ilerleyen saatlerinde uyandı, lambasız o evde elini yatağa gezdirdi. Efendimiz (sas) yatakta yoktu. Kalktı, sinirlenmiş, aklına başka şeyler gelmişti. O an bir karartı hissetti elini götürdü, Efendimiz (sas) namazdaydı, eli mübarek ayaklarına değdi. Derin bir nefes aldı, bir taraftan da utandı Efendimiz (sas) için aklından geçirdiklerine... Efendimiz (sas) namazını bitirince dedi ki: *"Anam, babam sana feda olsun Ya Resûlullah! Ne olur beni affet. Ben senin hakkında başka şeyler düşünürken sen neyle meşgulmüşsün."* [39]

Başka bir geceyi anlatıyor annemiz, o anlatmasa biz nerden bileceğiz. "Sıranın bende olduğu bir gece benim yanıma geldi. Ama tuhaf bir hali vardı. Sanki biraz sonra kalkacakmış gibi terliklerini görünen bir yere koydu. Elbiselerini hemen başucuna... Ben kendi kendime dedim ki: 'Beni uyutacak diğer hanımlara gidecek!'" Efendimiz (sas) asla bunu yapmazdı. Aişe annemiz de bunu biliyor, ama kadın fıtratı ister istemez kıskanıyor. Aişe annemiz, biraz uykuyu sever; ama o gece büyük bir inatla yatmamaya çalışıyor. Gecenin ilerleyen vakti Efendimiz (sas) kalkıyor. Aişe annemizi rahatsız etmemek için özen gösteriyor. Elbisesini giyiyor, terliklerini eline alarak dışarı çıkıyor. Aişe annemiz uyuyor gibi yapıyor ama uyanık hemen kalkıyor ve Efendimiz'in (sas) arkasına takılıyor. Efendimiz (sas) yürüyor, yürüyor, Baki Kabristanlığı'na geliyor, orada bir köşede oturup uzun uzun kabir sakinlerine dua ve istiğfarda bulunuyor. Aişe annemiz bu tabloyu uzaktan seyrediyor. Efendimiz (sas) duasını bitirince, eve doğru yöneliyor, o ise Efendimiz'e (sas) yakalanmamak için koşa koşa eve dönüyor, üstünü çıkarıp yatağa giriyor. Ama nefes nefese kalmış, terler içerisinde... Efendimiz (sas) hücre-i

[38] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 57-83; İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, 2573-2576; İbn Esîr, *Usdü'l-Ğâbe*, VII, 186-189.
[39] Müslim, *Salât*, 221; Ebû Dâvûd, *Salât*, 152; Abdurrezzak, *Musannef*, II, 160.

saâdete girince, Aişe annemizin o halini görüyor ve diyor ki: "**Ya Âîş**"[40] Aişe değil, Âîş ? Ne demek? Ayşem,demek: "**Ayşem! Ne bu hal? Nefes nefesesin?**" Annemiz "Yok bir şey" diyor. Efendimiz (sas): "**Var, var**" diyor; ama annemiz söylemiyor. Bunun üzerine Efendimiz (sas) diyor ki: "**Bana anlatacak mısın ne olduğunu yoksa Latif ve Habir olan Mevlâm, Cebrail'i gönderip, bana haberini versin mi?**" Bu tehdidi duyunca annemiz telaşlanıyor; "Aman Ya Resûlullah! Cebrail bu iş için gelmesin" mesele şundan ibaret deyip başlıyor anlatmaya... O anlattıkça Efendimiz (sas) gülüyor: "**Demek önümdeki karartı sendin öyle mi?**" diyerek tebessüm ediyor.[41]

Efendimiz'in (sas) tavrına dikkat edin, bakın şöyle bir söz söyleyebilir Efendimiz: "Sen nasıl benim gibi adaleti hayatının esası kılmış bir peygamberden şüphe edersin. Sıranın sende olduğu bir günü başka bir hanımla geçireceğimi nerden çıkarırsın?" Bunları demiyor Efendimiz? Kadın fıtratı, fıtratı kabul ediyor ve onu o hali ile kabulleniyor. Yapı itibari ile eğe kemiğine benzediğini ifade ediyor, bu hâşâ kadını aşağılama değil, karakterini tespittir, böyle olunca da düzeltmeye kalkmayın kırarsınız diye de ekliyor.[42] Çok önemli şeyle bunlar...

Menfaat Değil, Merhamet

Hz. Aişe annemiz Efendimiz'in (sas) hayatından bize bir sünnet aktarıyor. Hem de çok önemli bir sünnet... Sünnet deyine sadece akıllarına tabakların altını sıyırmak gelen, pazarlık yapmak gelen, bu çağın insanının bu sünnetten alacağı çok ama çok önemli dersler var... Annemiz diyor ki: *"Resûlullah (sas) hayatı boyunca ne bir hanımına ne bir cariyesine ne de bir hizmetçisine bir fiske dahi vurmadı, kötü bir söz söylemedi, onları rencide etmedi."*[43]

[40] Hz. Peygamber (sas) Aişe annemize, bazen *Aîş/Aişem,* (Buhârî, *Fezâilü's-Sahâbe,* 30) bazen *Uveyş/Aişecik,* (İbn Asâkır, *Tarihu Dımaşk,* 68/181) bazen *Hümeyra/Pembe yanaklı,* (Hâkim, *el-Müstedrek,* III, 129) *Yâ Binte's-Sıddîk/Ey Sıddık'ın kızı* (Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* VI, 159) şeklinde hitap ederdi.

[41] Müslim, *Cenâiz,* 102; Nesâî, *Cenâiz,* 103; İbn Mace, *Cenâiz,* 36.

[42] *"Kadınlara hayırhah olun, zira kadın bir eğe (kaburga) kemiğinden yaratılmıştır. Eğe kemiğinin en eğri yeri yukarı kısmıdır. Onu doğrultmaya kalkarsan kırarsın. Kendi hâline bırakırsan eğri halde kalır. Öyleyse kadınlara hayırhah olun."* Buhârî, *Nikâh,* 79; Müslim, Radâ, 65; Tirmizî, *Talâk,* 12.

[43] Müslim, *Fezâilü's-Sahâbe,* 79; Ebû Dâvûd, *Edeb,* 4.

Sünnet üzere yaşamak mı istiyorsunuz, sünneti ihya etmek mi istiyorsunuz, alın size çok önemli bir sünnet...

Onun evlilik için koyduğu en önemli sünnet, eşler arasında menfaate dayalı değil, merhamete dayalı bir sevgidir. Hem de gerçek sevgi... Nasıl mı? Annemiz anlatıyor: "Beraberce sofraya oturduğumuz bir gün et yiyoruz. Resûlullah (sas) benim elime aldığım ve ısırdığım eti elimden alıyor, tam ısırdığım yerden ısırıyor. Su içmek istediğim zaman benim bardağımı alıyor ve tam içtiğim yerden içiyordu. Neden böyle yaptığını sorduğumda: **"Ya Aiş! Dudağım, dudağının değdiği yere değsin istiyorum"** [44] diyordu.

Siz koca olarak, bir eş olarak bu sevgiyi hanımınıza yansıtsanız, ne olur düşünebiliyor musunuz? Aişe annemiz Efendimiz'den (sas) böyle bir sevgi görüyor ve öğreniyordu. O bunu gördükçe yüreğindeki sevgi artıkça artıyordu. Nasıl mı? Aişe annemizin sevgisini anlayalım.

Bir gün annemiz almış yanına Medineli hanımları, onlara kıssaların en güzeli olan Yusuf kıssasını anlatıyor. Züleyha'nın Hz. Yusuf'a duyduğu aşk ve sonrasında olan hadiseler, bunun sarayda duyulması ve Mısır'ın kadınlarının Züleyha'yı kınamaları... Zülehya sıradan bir adama aşık olmadığını Mısırlı kadınlara göstermek için ne yapıyor, bir yemek tertip ediyor, yemekler yeniyor, sonra sofraya meyveler geliyor, kadınlar ellerinde bıçaklar meyveleri keserlerken Yusuf içeriye alınıyor. Yusuf'un o güzelliğini gören kadınlar meyve yerine ellerini kesmeye başlıyorlar.[45] Böylelikle Züleyha'yı kınamaktan vazgeçiyorlar. Aişe annemiz bunu anlatıyor sonra diyor ki: *"Mısırlı kadınlar Yusuf'u görünce onun güzelliğinden dolayı bıçaklarla ellerini kestiler, eğer onlar benim efendimi görselerdi, onun güzelliği karşısında o bıçakları sinelerine saplarlardı."* [46]

Aişe annemizin Efendimiz'e (sas) duyduğu sevda bu... Ya Efendimiz'in, Aişe annemize duyduğu sevda? Amr b. Âs (ra) rivayet ediyor: Müslüman oluşunun üzerinden daha çok fazla vakit geçmeden Zatü'r-Rika Seriyyesi'ne

[44] Müslim, *Hayz*, 14; Ebû Dâvûd, *Tahâre*, 103.
[45] Yusuf 12/30-32.
[46] Alûsî, *Rûhu'l-Meânî*, XIII, 77.

komutan olarak atanmış, askerleri içerisinde Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Ebû Ubeyde b. Cerrah ve daha nice ashâbın büyükleri var. Daha yeni Müslüman olmuş Amr b. Âs, böyle bir seriyyeye de komutan tayin edilince kendi kendine 'demek ki Efendimiz (sas) herhalde beni çok seviyor hem de herkesten çok seviyor ki beni böyle bir birliğe komutan olarak atadı' düşüncesine kapılmış. Sefer bitmiş, Amr b. Âs, büyük bir başarı ile Medine'ye dönmüş, olan biteni Efendimiz'e (sas) rapor ettikten sonra, şöyle bir soru sormuş: "Ya Resûlullah! İnsanlar içerisinde sana en sevgili gelen kimdir?" Efendimiz (sas) Amr b. Âs'ın maksadını çok iyi anlamıştır hem ona bir cevap hem bir hakikati ifade etme maksadı ile demiştir ki: **"Aişe'yi"** Amr: "Ya Resûlullah! Kadınlardan demiyorum, erkeklerden en fazla kimi seviyorsun?" Cevap: **"Ebiha/ Onun babası, Aişe'nin babası..."** İfadeye dikkat buyurun Ebû Bekir değil, Aişe'nin babası... Amr devam ediyor: "Ya ondan sonra?", **"Ömer"** diyor Efendimiz... Amr devam ediyor, "Ondan sonra, ondan sonra" bakıyor ki kendine sıranın geleceği yoktur. Daha fazla gerilere düşmek istemediğinden soru sormayı bırakıyor. [47]

Efendimiz'in (sas): "Kimi çok seviyorsun" sorusuna muhatap olur olmaz Aişe demesi, onu ne kadar sevdiğini bize gösterir değil mi? Sahâbe bunu çok iyi anlamıştı. Bundan dolayı, eğer bazen Efendimiz'e (sas) bir şey diyeceklerse, bazen bir konuda O'nunla istişare edeceklerse veya izin alacaklarsa veyahut bir hediye takdim edeceklerse hep bekler, Efendimiz'in (sas) Aişe'nin odasında olacağı sırayı gözler, onun yanma gelince de onlar da gelir dertlerini söylerlerdi. [48]

Hz. Aişe'ye Olan Sevgi

Efendimiz (sas), hanımlarının hepsine adil davranırdı. Ama kalbin adaleti olmazdı. Kalp, yürek bazen birini başka birinden daha fazla sevebilirdi. [49] Vefat etmesine rağmen Hatice validemizin hepsinden daha çok

[47] Buhârî, *Fezâilü's-Sahâbe,* 5; Müslim, *Fezâilü's-Sahâbe,* 8.
[48] Buhârî, *Fezâilü's-Sahâbe,* 30; Tirmizî, *Menâkıb,* 1.
[49] *"Allah bir adamın içinde iki kalb yaratmamıştır..."* Ahzab Sûresi, 33/4.

sevdiği gibi,[50] yaşayanlar içerisinde Aişe annemizin hepsinden daha fazla sevildiği gibi... [51] Tabi böyle bir durum ortaya çıkınca, diğer annelerimiz bu konuda itirazda bulundular ve Efendimiz'in (sas) kendilerini de Aişe kadar sevmesini istediler. Bu taleplerini de bir gün Fatıma validemize bildirerek, bu konuda babası ile görüşmesini istediler. Fatıma annemiz önceleri bu işe girişmemeyi düşündüyse de ısrarlar çoğalınca kabul etti ve babası ile konuşmak için huzura girdi. Efendimiz (sas) her zamanki gibi kızını karşıladı ve ona niçin geldiğini sordu. Hz. Fatıma dedi ki: *"Ya Ebeti/ Ey Babacağım! Ehlin/diğer hanımların, Ebû Bekir'in kızına karşı gösterdiğin ilginin aynısını senden bekliyorlar."* Efendimiz (sas) bu söz karşısında kızına baktı ve dedi ki: **"Kızım! Sen babanın sevdiğini sevmez misin?"** Hz. Fatıma annemiz: "Elbette severim" dedi. "Nasıl sevmem senin sevdiklerini Ya Resûlullah!..." Hz. Fatıma annemiz anladı ki bu sevgi başka bir sevgiydi, bu sevginin temelinde başka bir şey yatıyordu. Bundan dolayı artık bir şey demeden babasının yanından ayrıldı. Daha sonra annelerimiz her ne kadar bir kez daha Fatıma aracı olarak göndermek istedilerse de o buna yanaşmadı. [52]

Efendimiz (sas) Aişe annemizi bu kadar çok sevmesine rağmen, bu sevgiyi her zeminde belli etmesine rağmen Aişe annemiz yine de bazen Efendimiz'den (sas) bu sevgiyi duymak isterdi. Bundan dolayı bazen: "Ya Resûlullah! Beni seviyor musun?" diye sorar, Efendimiz de: **"Evet, ya Aişe! Tabi seviyorum!"** diye cevap verirdi. Hz. Aişe annemiz daha ötesini de duymak isteği için bu sefer: "Ya Resûlullah! Beni nasıl seviyorsun?" diye soruyordu. Cevap nasıl geliyordu biliyor musunuz? **"Kördüğüm gibi!"** Bu cevap Aişe annemizi çok sevindirirdi. Çünkü kördüğüm açılmazdı. Açılmayan, bitmeyen sırlı bir sevgi demekti bu... Alacağı cevap onu çok mutlu ettiği için, Hz Aişe sık sık sorardı: "Ey Allah'ın Resûlü, kördüğüm ne âlemde?"

[50] *"Allah bana Hatice'den daha hayırlısını vermemiştir. Çünkü herkes beni inkâr ederken, o bana iman etti. Herkes beni yalanlarken o beni tasdik etti. İnsanlar mallarını benden esirgerken, o malları ile bana arka çıktı..."* Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* VI, 117.

[51] *"Aişe'nin diğer kadınlara üstünlüğü ise, tiridin diğer yiyeceklere üstünlüğü gibidir."* Buhârî, *Enbiyâ,* 32; Müslim, *Fezâilü's-Sahâbe,* 70.

[52] Müslim, *Fezâilü's-Sahâbe,* 83; eş-Şâmî, *Subülü'l-Hudâ,* XI, 171.

Efendimiz'in (sas) verdiği cevap ise annemizi âdeta kendinden geçirirdi: **"İlk günkü gibi..."**[53]

Bu kutsi evde, ciddiyetin en üst düzeyde olduğu evde zaman şakalar da olur, zaman zaman meşru daire içerisinde eğlenceler de yaşanırdı. Efendimiz'in (sas) vefatına yakın günler, Efendimiz (sas) inanılmaz bir baş ağrısı yaşıyor. O günler Aişe annemizin de başı ağırıyor. Biraz da naz makamında Aişe annemiz: "Vay başım vay başım" diye sızlanıyor. Efendimiz (sas) Aişe'sine dönerek diyor ki: **"Asıl hasta olan benim, benim başım çatlıyor sana ne oluyor ki? Hem sen benden önce ölsen ne yazar. Kötü mü seni ben yıkarım, namazını ben kılarım, mezara ben indiririm. Allah'a seni ben emanet ederim."** Annemiz bu sözlere nasıl cevap veriyor biliyor musunuz? Buhârî'den, Ahmed b. Hanbel'den naklelim: **"Tabi istiyorsun ki ben öleyim, hemen beni mezara gömesin ve diğer hanımlarınla daha rahat beraber olasın."** Efendimiz (sas) hasta hali ile bu söze öyle bir güler, öyle bir tebessüm eder ki...[54]

Bir bayram günü Medine'ye dışarıdan gelen Habeşli oyuncuları Aişe annemizin seyretmek istemesini ve Efendimiz'in (sas) buna izin verişini biliyorsunuz? [55]Annemiz ile Efendimiz (sas) arasında birkaç kez olan koşu yarışını da biliyorsunuz.[56] İlk yarışları annemizin geçtiğini sonraları annemiz biraz şişmanlayınca yenildiğini ve bu yenilgiyi de bir türlü hazmedememesini de biliyorsunuz? Bu bildiklerinizi size tekrar etmeyeyim de size biraz da o evin kavgalarını anlatayım.

Peygamber Evi'nin Bazı Hadiseleri

Bir gün annemiz kızmış evin içerisinde yüksek bir sesle bir şeyler söylüyor, bağırıyor, çağırıyor. O anda da Hz. Ebû Bekir haneye giriyor. Kızının o halini görünce ne olduğunu sormadan, Aişe annemizi bir köşeye çektiği gibi: "Ey Filanenin kızı! Sen nasıl olur da Resûlullah'ın huzurunda böyle konuşursun?" deyip elini vurmak için kaldırıyor, o anda Efendimiz (sas)

[53] Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliya*, II, 44.
[54] Buhârî, *Merdâ*, 16; İbn Mace, *Cenâîz*, 9; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, VI, 228.
[55] Müslim, *Salâtü'l-Iydeyn*, 19; Nesâî, *Salâtü'l-Iydeyn*, 34.
[56] Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, IV, 275.

Hz. Ebû Bekir'e: "Sakın ha Ebû Bekir!" deyip vurmaması için uyarıyor. Hz. Ebû Bekir utancından hiçbir şey diyemeden çıkıp gidiyor. Annemiz mahcup, ama Efendimiz (sas) yine tebessüm halinde ne diyor biliyor musunuz? **"Seni nasıl o kızgın adamın elinden kurtardım. Nasıl seni onun elinden aldım?"** Başka bir gün Hz. Ebû Bekir, yine o haneye gelir ve hanenin içerisinde gülüşmelere, şakalaşmalara şahit olur. Bu durumdan memnun olan Hz. Ebû Bekir: "Daha önce beni kavganıza ortak ettiğiniz gibi, şimdi sevincinize ortak etmez misiniz?" [57] dedi.

Hz. Ömer anlatıyor, diyor ki: "Bir gün hanımlarım beni çok kızdırdı. Artık dayanılmaz bir noktaya gelince dedim ki: Gideyim bunları Resûlullah'a (sas) şikâyet edeyim. Bunlar Mekke'de iken bize karşı hiç konuşamazlardı. Ama geldiler Medine'ye, ensârın hanımlarına uydular, bize karşı seslerini yükseltiyor, sözlerimizi dinlemiyorlar." Bu düşünce ile çıkıp geldim hücre-i saâdetin kapısına bir de ne göreyim, içeriden Resûlullah'ın (sas) hanımlarının sesleri geliyor, öyle bağrışmalar, öyle kavgalar... Kendi kendime dedim ki: *'Ömer! Resûlullah'ın hali senden daha farklı değil; dön geri ve bir şey deme!"* [58]

Peygamberimizin evi böyleydi... Bazen o evde de bazı hadiseler yaşanır, kavgalar olur, tartışmalar çıkardı... Bir gün Efendimiz (sas) Aişe annemizin odasındadır. O günde Safiyye validemiz çok güzel etli bir yemek yapmıştır. Aişe annemiz pek yemek yapmayı bilmez, ev işlerini de sevmezdi. Ama Ümmü Seleme validemiz, Safiyye validemiz, Sevde validemiz ev işlerinde yemek konusunda çok maharetliydiler. Safiyye annemiz bir kabın içerisine yemeği koymuş, bir hizmetli ile Efendimiz'e (sas) göndermiş... Efendimiz (sas) uzaktan gelen yemeği görünce sevinmiş: **"Bak Aişe! Bak!**

[57] Ebû Dâvûd, *Edeb*, 92.

[58] Hz. Peygamber'den bu örnekliği gören Hz. Ömer, ondan sonraki hayatını hep sünnet üzere yaşamıştır. Küçük bir örnek: "Hz. Ömer'in hilâfeti zamanında bir adam, davranışlarını beğenmediği karısını şikâyet etmek üzere halifenin evine gelir. Kapının önüne oturur ve Hz. Ömer'in çıkmasını bekler. Derken içeriden bir gürültü kopar. Hz. Ömer'in hanımı koca halifeye bağırıp çağırmakta ve fakat Hz. Ömer ağzını açıp da hanımına tek bir kelime söylememektedir. Bu hâli gören kapıdaki adam, boynunu bükerek: "Bütün şiddetine ve sertliğine rağmen, üstelik mü'minlerin emiri iken Ömer'in hâli böyle olursa, benim derdime nasıl çâre bulabilir" diye düşünür ve gider." Zehebî, *el-Kebâir*, s. 179.

Safiyye bize yemek göndermiş" demiş. Aişe annemizin o anda kıskançlık damarı kabarmış o sinirle ayağa kalktığı gibi elinin tersi ile tepsiye bir vurmuş, yemek bir tarafa, tabak bir tarafa... Tabak kırılmış, yemek dağılmış... Aişe annemiz kendi bize rivayet ediyor: "Böyle yaptım; ama birden aklım başıma geldi öyle bir utandım, öyle bir utandım ki? Hemen döndüm Resûlullah'a (sas) dedim ki: 'Ya Resûlullah! Ne olur beni bağışla! Bir anda kendimi kaybettim, ne dersen yaparım nasıl dersen telâfi ederim." Efendimiz (sas) ise bu tabloya karşı tebessüm ediyor. Aişe annemizin bu sözüne karşı diyor ki: "**Bu işin telafisi tabağa karşı tabak, yemeğe karşı yemektir.**" Aişe annemiz diyor ki: "Ya Resûlullah! Tabağı bulmak kolay; ama ben nerede Safiyye'nin yaptığı yemeği nasıl yapabilirim ki?" Efendimiz (sas) diyor ki: "**O zaman git ona rica et sana yardım etsin.**" Nihayetinde böyle yapılıyor, yemek tekrar yapılarak, huzuru risalete getiriliyor. [59] Efendimiz'in (sas) Aişe annemizi Safiyye annemize bu iş için göndermesi de işin terbiye edilmesi noktasında da bize çok şey söylemektedir.

Başka bir gün Sevde validemiz ile Aişe validemiz Efendimiz'in (sas) yanındalar. O gün aralarında bir şey olmuş ve Sevde validemiz, Aişe annemize biraz darılmış. O anda da ensâr hanımlarından biri haneye undan yapılmış bir yemek göndermiş. Artık helva mıdır, başka bir şey midir bilmiyoruz. Aişe annemiz yemeği Efendimiz'in (sas) önüne koyuyor kendi de oturuyor, Sevde annemizi de sofraya davet ediyor. Sevde annemiz ona küstüğü için gelmiyor. Aişe annemiz ısrar ediyor, gel diyor, o ise gelmiyorum diyor. Aişe annemiz bu sefer diyor ki: "Bak sana gel diyorum, eğer gelmezsen kalkar bu yemeği senin yüzüne sürerim." Sevde validemiz gelmeyince, Aişe annemiz dediğini yapıyor; yemekten bir miktar eline alıyor ve gidip onu Sevde validemizin yüzüne gözüne sürüyor. O ana kadar bu hadiseyi seyreden Efendimiz (sas) bir miktar yemeği aldı eline onu Sevde validemize uzatarak: "**Al bunu sen de onun yüzüne sür**" dedi. Sevde validemizde denileni yaptı ve yemeği Aişe annemizin yüzüne sürdü. İkisinin yüzü gözü un, yemek içerisinde kalmıştı. Efendimiz (sas) onların bu haline baktı, öyle güldü, öyle güldü ki mübarek dişleri görünürcesine... O anda Ömer'in sesi duyuldu dışarıdan,

[59] Ebû Dâvûd, *Buyû*, 91; Nesâî, *İşretü'n-Nisâ*, 4.

Efendimiz: "**Kalkın içeriye geçin, elinizi yüzünüzü yıkayın, Ömer bu halde sizi görmesin**" dedi. [60]

Bir gün Efendimiz (sas), Aişe annemize dedi ki: "**Ey Aişe! Ben senin konuşmandan hemen anlarım bana kızgın olup, olmadığını?**" Aişe annemiz, bazen kızgın olduğu zamanlarda bile bunu belli etmemeye çalışırdı. Ama nasıl Efendimiz'in (sas) bunu nasıl anladığını merak etmişti. Sordu: "Ya Resûlullah! Bunu nasıl anlıyorsun? Bunu nerden çıkarıyorsun?" Efendimiz (sas) dedi ki: "**Ey Aişe! Eğer bana kızmışsan bir şey söylediğin zaman 'İbrahim'in Rabbine yemin olsun ki' diyorsun, eğer benden hoşnutsan, 'Muhammed'in Rabbine yemin olsun ki' diyorsun?**"

Aişe annemiz bu ince düşüncenin fark edilişine bir yönü ile sevindi ve dedi ki: "Vallahi doğru Ya Resûlullah! Ancak şu andan itibaren sana söz veriyorum, bundan böyle senin isminin dışında bir ismi ağzıma almayacağım, ne kadar kızgın olursam olayım, yine de senin isminle yemin edeceğim. " [61]

İşte o hane böyle bir hane idi. Son olarak bir noktaya dikkatlerinizi çekeyim: Resûlullah (sas) ne hal üzere vefat etti? Biliyor musunuz? Eğer bilmiyorsanız, aklınıza şöyle bir tablo gelecektir. Her halde Allah Resûlü (sas) ya namazda secde halinde ya Kur'an başında ya da başka bir ibadet halinde ruhunu Rahman'a teslim etmiştir. Ama bakın Efendimiz'in (sas) hayatının son anlarına bunların hiçbiri değil? Efendimiz (sas) Allah'a yürürken kendi deyimi ile *"ile'l-Refik-i Â'lâ/ en yüce dosta"* yürürken, o mübarek başı, Aişe'nin göğsü üzerinde idi. Başını Aişe'nin sinesine yaslayarak bu dünyadan, ebedi âleme yürümüştü.[62] Sadece Efendimiz'in (sas) bu hali bile eşler arası ilişki için bize çok şeyler söylemektedir. İnşallah duyanlardan oluruz. Duyup da uyuyanlardan değil, duyup da uyanlardan oluruz.

[60] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, 7/449; Cum'a, Ahmed Halil, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, s. 144.
[61] Buhârî, *Nikâh*, 108; Müslim, *Fezâilü's-Sahâbe*, 80; İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 68.
[62] Buhârî, *Cenâiz*, 94; İbn Kesîr, *Siretü'n-Nebevî*, II, 469, 470; İbn Sa'd, *Tabakât*, II, 264.

HZ. ÂİŞE'NİN HAYATINDAN MESAJLAR

- Evliliği sadece bir ihtiyaç ve hayatın bir gerekliliği olarak değil, bir ibadet olarak anla ki külfetini taşıyabilesin.
- Muhabbeti ilk günden son güne kadar kendine azık olarak edin ki gerçek manada sevebilesin; sevdiğin içinde sevilebilesin.
- Menfaati değil, merhameti işin temeline yerleştir ki basit şeylere takılıp da vefasızlık ve sadakatsizlik sergilemeyesin..
- Beklentilerini makul bir seviyede tut ki hayallerle bir dünya tasavvur ederek, iki de bir kırmayasın, kırılmayasın; yarı yollarda kalmayasın.
- "Helal daire geniştir ve keyfe de kâfidir" sözünü kendine bir ilke olarak edin ki Saâdeti başka yerlerde aramayıp, cennet benim evimde diyebilesin.